

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ เรื่องการผลิตปุ๋ยชีวภาพจากจุลินทรีย์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดสระประทุม (มิตรภาพที่ 54) มีผลการวิเคราะห์ข้อมูล 3 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้

ตอนที่ 2 ผลการประเมินแผนการเรียนรู้

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนเรียนกับคะแนน

หลังเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

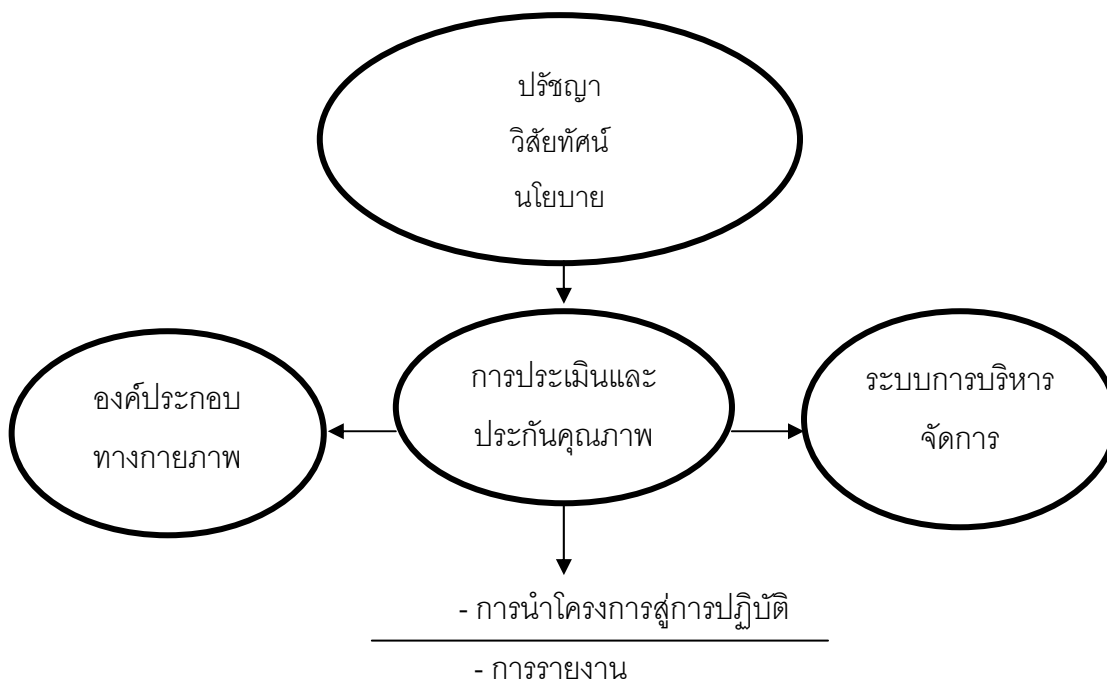
ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้

1.1 ผลการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้

คณะผู้ศึกษาได้ศึกษาสภาพชุมชน เอกสารรวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และคณะผู้ศึกษาได้ร่วมประชุมกับผู้นำชุมชน ผู้บริหารโรงเรียน คณะครู นักเรียน โรงเรียนวัดสระประทุม (มิตรภาพที่ 54) รวมทั้งได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ และอาจารย์ที่ปรึกษา ได้พัฒนา ศูนย์การเรียนรู้สำหรับนักเรียน เพื่อใช้ในการเรียนการสอนให้นักเรียนสามารถเรียนรู้และปฏิบัติได้ด้วยตนเอง อันจะนำไปสู่การนำความรู้ไปใช้ชุมชนได้ต่อไป ซึ่งผลการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้โรงเรียนวัดสระประทุม (มิตรภาพที่ 54) มีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ลักษณะของศูนย์การเรียนรู้

1.1 องค์ประกอบของศูนย์การเรียนรู้

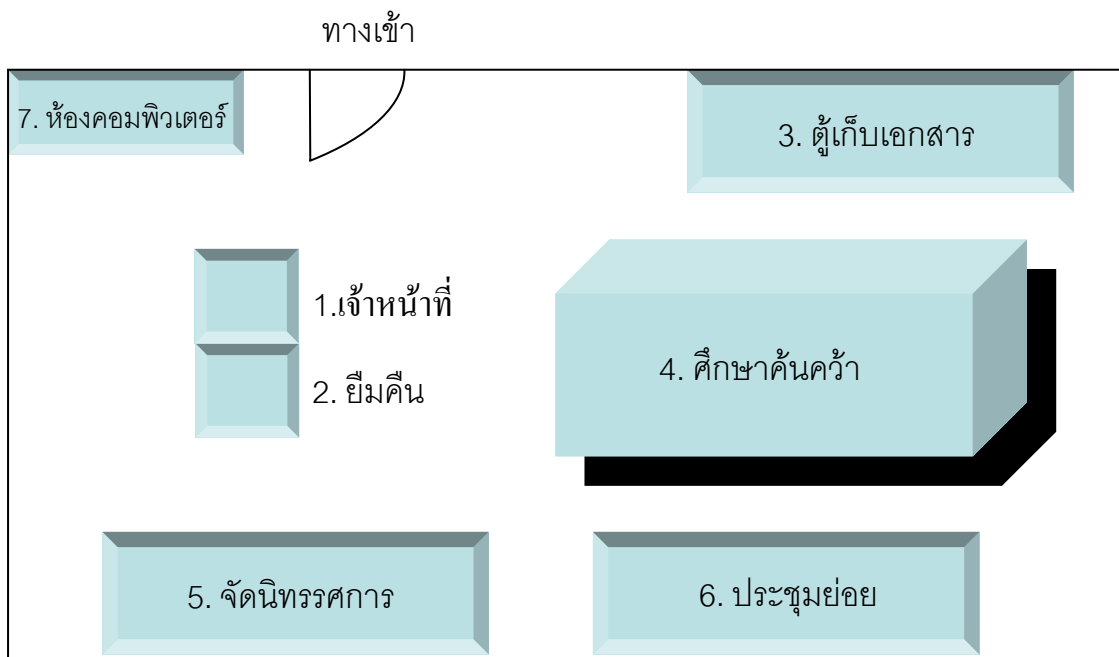
อาคารสถานที่/วัสดุครุภัณฑ์
งบประมาณและการลงทุน
สภาพการณ์และความเป็นไปได้

การจัดองค์การบริหาร
การบริหารบุคลากร
การวางแผนงาน

1.2 กำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ นโยบาย และเป้าหมาย ของศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง โรงเรียนวัดสระประทุม(มิตรภาพที่ 54)

ปรัชญา	เน้นการผลิต พัฒนาและส่งเสริมการใช้สื่อทุกรูปแบบ เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ด้วยตนเอง
วิสัยทัศน์	มุ่งดำเนินการด้านการผลิต การบริการ และส่งเสริมการใช้สื่อทุกรูปแบบ แก่บุคลากรภายในและภายนอกอย่างครบวงจร ภายใน 10 ปี
นโยบาย	1. เป็นหน่วยงานกลางในด้านการผลิต จัดหา และให้บริการสื่อการเรียนการสอน 2. เป็นแหล่งค้นคว้า และวิจัย พัฒนาสื่อการศึกษา 3. เป็นแหล่งเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลความรู้สารสนเทศต่าง ๆ
เป้าหมาย	ให้บริการด้านการผลิต จัดหา รวบรวมสื่อ และบริการสื่อ เพื่อการศึกษา ด้านตนเองแก่ครูผู้สอน นักเรียนภายในโรงเรียน.วัดสระประทุม(มิตรภาพที่ 54) และบุคลากรอื่นที่ต้องการ

1.3 กำหนดองค์ประกอบทางกายภาพ (ดู อาคาร, สถานที่, สิ่งอำนวยความสะดวก, งบประมาณ)

1. มุมทำงานของเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์
2. มุมบริการเยี่ยมคืน
3. ผู้เก็บสื่อชนิดต่าง ๆ
4. มุมศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
5. มุมจัดนิทรรศการ
6. ห้องประชุม
7. ห้องคอมพิวเตอร์

1.4 ระบบการบริหารจัดการ

ยี่ดระบบการบริหารของ สุวัฒน์ วรานุสาสน์ ซึ่งมีกระบวนการในการบริหารงานอยู่ 10 ขั้นรวมเรียกว่า “POSCADCARE” คือ

1. การวางแผน(Planning)

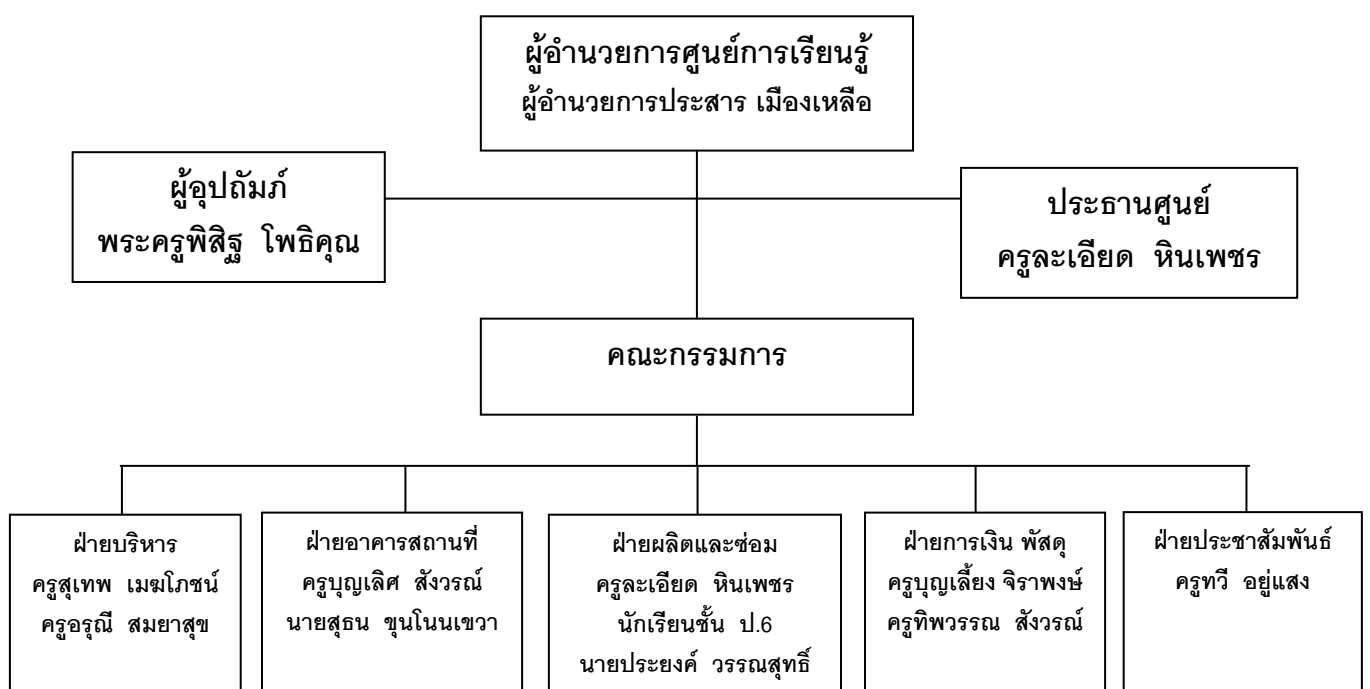
1.1 วิเคราะห์สภาพการณ์และความเป็นไปได้ เป็นขั้นตอนของการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ จากบุคลากรภายในและภายนอกโรงเรียนเพื่อการศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการด้านศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง

1.2 จัดทำโครงการเสนอต่อผู้บริหาร

1.3 จัดทำแผนปฏิบัติการ และวิธีการปฏิบัติงานของศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. การจัดหน่วยงาน(Organizing) ได้กำหนดโครงสร้างภายในศูนย์การเรียนรู้ ๕

ดังนี้

3. การจัดบุคลากร (Staffing) กำหนดผู้รับผิดชอบภายในศูนย์ฯ ดังนี้
 1. ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสระประทุม(มิตรภาพที่ 54) เป็นผู้แต่งตั้ง
 2. คณะกรรมการประจำศูนย์ จำนวน 5 คน เป็นครู 3 คน และมาจากการคัดเลือก โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2 คน
 3. หัวหน้าศูนย์ ประธานศูนย์เป็นผู้แต่งตั้ง
 4. นักวิชาการประจำฝ่ายวิจัยและพัฒนา เป็นครู 2 คนที่มีความสามารถในการทำงานวิจัย
 5. ช่างเทคนิคฝ่ายผลิตและซ่อมบำรุง เป็นครู 2 คน ที่มีความสามารถในการผลิตสื่อและซ่อมบำรุงสื่อ
 6. เจ้าหน้าที่ให้บริการ ประจำฝ่ายบริการ เป็นอัตราจ้าง 1 คนที่จบการศึกษา ระดับ ม.3 หรือ ปวช.
 7. เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ประจำฝ่ายประชาสัมพันธ์เป็นอัตราจ้าง 1 คน ที่จบการศึกษา ระดับ ปวช.
 8. เจ้าหน้าที่ธุรการ ด้านการเงินและพัสดุ เป็นครู 2 คน ที่มีความสามารถในด้านการเงินและพัสดุ
4. การร่วมมือประสานงาน (Co coordinating)

จากโครงสร้างสายงานภายในศูนย์ฯ ได้แบ่งการทำงานออกเป็น 5 ฝ่ายแต่ละฝ่ายจะมีแผนการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกัน โดยจะมีการประชุมร่วมกันอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อรับทราบปัญหาและหาแนวทางแก้ไข
5. การจัดสรรทรัพยากร (Allocating of Resource)

เป็นการนำงบประมาณที่ได้รับมาจัดสรรให้แต่ละฝ่ายตามโครงการที่เสนอผ่านคณะกรรมการศูนย์ฯ ไปยังประธานศูนย์ฯ เพื่อพิจารณาอนุมัติ
6. การอำนวยการ (Directing) เป็นการวินิจฉัยสั่งการ ควบคุม บังคับบัญชาการปฏิบัติงานของบุคลากรภายในศูนย์
7. การควบคุม (Controlling) เป็นการกำหนด ระเบียบ กฎเกณฑ์ในการปฏิบัติงานให้รับทราบและปฏิบัติเป็นแนวเดียวกันภายในศูนย์ฯ ดังนี้
 1. กำหนดเวลาเปิด-ปิด ศูนย์ฯ โดยเปิดวันจันทร์ – วันศุกร์ เวลา 08.30-16.30
 2. กำหนดระเบียบการให้บริการยืม-คืน วัสดุ และสื่อต่าง ๆ

8. การนำไปใช้ (Application) เป็นการปฏิบัติงานภายในศูนย์ ฯ ตามแผนงานที่กำหนดไว้ ภายใต้การควบคุมดูแลทุกฝ่าย โดยเริ่มเป็น 3 ระยะคือ

ระยะที่ 1 ดำเนินงานในส่วนของการเตรียมการด้านสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกภายในศูนย์ ให้เสร็จสิ้น (ปีแรก)

ระยะที่ 2 ดำเนินงานในส่วนของการจัดบุคลากรรับผิดชอบในแต่ละฝ่าย และเปิดให้บริการ (3 เดือน)

ระยะที่ 3 ดำเนินงานตามแผนงานประจำปี

9. การรายงาน (Reporting) ศูนย์จะมีการติดตามและสรุปผลการปฏิบัติงานของศูนย์ โดยฝ่ายวิจัยและพัฒนา นำเสนอต่อผู้บริหารและสมาชิกของหน่วยงาน เพื่อที่จะแก้ไขและปรับปรุงในแต่ละระยะ

10. การประเมิน (Evaluating) เป็นการประเมินการดำเนินงานในแต่ละระยะ พร้อมกับรายงานสรุปให้ประธานศูนย์ และสมาชิกรับทราบเพื่อพิจารณาตัดสินว่า ได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย นโยบาย วิสัยทัศน์ และปรัชญาครบถ้วนหรือไม่

1.5 การประเมินและประกันคุณภาพ

ศูนย์การเรียนรู้ต้องมีการประเมินและประกันคุณภาพ เพื่อให้ระบบการบริหารจัดการมีการพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ โดยอาจเป็นการประเมินจากหน่วยงานภายในโรงเรียนหรือหน่วยงานภายนอก อาจมีการประเมินทุก 6 เดือนหรือ 1 ปี โดยตั้งคณะกรรมการประเมิน 3 คน

สรุป การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองมิใช่เพียงการนำเอาสื่อทุกประเภทมาจัดรวมไว้บริการในสถานที่แห่งเดียวเท่านั้น แต่จะต้องมีการจัดระบบแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ โดยมีการบริหารจัดการที่ดี มีการวางแผนการดำเนินงานและประเมินผลเพื่อให้แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1. ที่ตั้งของศูนย์การเรียนรู้ โรงเรียนวัดสระประทุม(มิตรภาพที่ 54) หมู่ 6 ตำบลไผ่รอบอำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร

2. ลักษณะของศูนย์การเรียนรู้ เป็นเอกเทศ อาคารชั้นเดียว พื้นคอนกรีต กว้าง 8 เมตร ยาว 28 เมตร หลังคามุงด้วยสังกะสี ก่ออิฐฉาบปูนสูง 1 เมตร ใช้ไม้สักเป็นลูกกรงรอบตัวอาคาร อาคาร แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ด้านเหนือ กว้าง 4 เมตร ยาว 8 เมตร แบ่งเป็นห้อง มีประตูหน้าต่างใช้เป็นที่เก็บวัสดุอุปกรณ์ในการผลิตปุ๋ยชีวภาพ

ส่วนที่ 2 ด้านใต้ กว้าง 8 เมตร ยาว 20 เมตร ก่ออิฐสูง 1 เมตร ใช้ไม้สักเป็นลูกกรงล้อมรอบมีประตูทางเข้า กว้าง 4 เมตร ภายในติดพัดลมเพดาน 3 ตัว

2. ลักษณะทางกายภาพของศูนย์การเรียนรู้

2.1 การจัดการเรียนการสอน

ได้จัดศูนย์การเรียนรู้เป็น 5 ศูนย์ ในแต่ละศูนย์การเรียนรู้แบ่งเนื้อหาการสอนไว้ 5 เรื่องตามแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผน

เรื่องที่ 1 ความหมาย ความสำคัญของศูนย์การเรียนรู้จุดยืนที่ EM

เรื่องที่ 2 วัสดุ อุปกรณ์ในการผลิตปุ๋ย

เรื่องที่ 3 กระบวนการในการผลิตปุ๋ยชีวภาพ

เรื่องที่ 4 การเก็บรักษาและการนำไปใช้

เรื่องที่ 5 ประโยชน์ที่ได้รับ

2.2 ศูนย์การเรียนรู้ จะอยู่นอกอาคารเรียน ประกอบด้วย

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 1 เรื่องการผลิตปุ๋ยหมักดิน

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 2 เรื่องการผลิตปุ๋ยจากเศษอาหาร

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 3 เรื่องการผลิตฮอร์โมนพืชจากผลไม้สุก

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 4 เรื่องการผลิตสารไล่แมลงจากสมุนไพร

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 5 ศูนย์สำรวจ เรื่องเกมต่อภาพ

2.3 วิธีการเรียนการสอนในแต่ละศูนย์

2.3.1 แบ่งนักเรียน 60 คน เป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 จำนวน 15 คน

กลุ่มที่ 2 จำนวน 15 คน

กลุ่มที่ 3 จำนวน 15 คน

กลุ่มที่ 4 จำนวน 15 คน

2.3.2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม เข้าเรียนในแต่ละศูนย์ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง

กลุ่มที่ 1 เรียนศูนย์ที่ 1

กลุ่มที่ 2 เรียนศูนย์ที่ 2

กลุ่มที่ 3 เรียนศูนย์ที่ 3

กลุ่มที่ 4 เรียนศูนย์ที่ 4

เมื่อเรียนศูนย์ที่ 1 จบให้นักเรียนไปเรียนศูนย์ที่ 2, 3, 4 จนครบทั้ง 4 ศูนย์
ถ้านักเรียนกลุ่มใดเรียนเสร็จก่อน 1 ชั่วโมง ให้ไปรอที่ศูนย์สำรวจ ในศูนย์สำรวจจะมีเกมต่อภาพ
ให้นักเรียนทำกิจกรรม

2.4 ผลที่เกิดจากการเรียนการสอน

1. นักเรียนเรียนด้วยการปฏิบัติจริง สนุกสนาน
2. นักเรียนสามารถนำไปผลิตและนำไปใช้กับพืชผักที่ปลูกไว้ที่บ้านได้
3. นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน โดยนำไปจำหน่าย
4. ลดการใช้สารเคมี ในโรงเรียนและชุมชน และยังเป็น การอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม
5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้
6. เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า เผยแพร่ความรู้ เรื่องปุ๋ยชีวภาพจากจุลินทรีย์ของนักเรียน ชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ

1.2 ผลการประเมินศูนย์การเรียนรู้

ตารางที่ 1 ผลการประเมินศูนย์การเรียนรู้เรื่องการผลิตปุ๋ยชีวภาพโดยทรงคุณวุฒิ

รายการ	n = 9		ระดับคุณภาพ
	\bar{X}	S.D.	
1. การกำหนดปรัชญามีความสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน	4.45	0.60	มาก
2. วิสัยทัศน์มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน	4.35	0.49	มาก
3. นโยบายมีความสอดคล้องและเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน	4.40	0.60	มาก
4. เป้าหมายมีความสอดคล้อง และเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน	4.45	0.60	มาก
5. องค์กรโดยรวมภายในศูนย์มีความเหมาะสม	4.55	0.51	มากที่สุด
6. องค์กรประกอบทากายภาพมีความเหมาะสม	4.4	0.50	มาก
7. การจัดบุคลากรที่รับผิดชอบภายในศูนย์มีความเหมาะสม	4.45	0.51	มาก
8. การได้มาซึ่งผู้รับผิดชอบภายในศูนย์มีกระบวนการที่ตรวจสอบได้	4.40	0.60	มาก

รายการ	n = 9		ระดับคุณภาพ
	\bar{X}	S.D.	
9. เวลาในการปิดเปิดให้บริการมีความเหมาะสม	4.40	0.50	มาก
10. ศูนย์การเรียนรู้ถือประโยชน์ต่อนักเรียน และชุมชนที่ใกล้เคียง	4.40	0.50	
11. การบริหารจัดการศูนย์มีความโปร่งใส และตรวจสอบได้	4.30	0.47	มาก
12. ชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากศูนย์การเรียนรู้ ที่จัดตั้งขึ้น	4.35	0.49	มาก
เฉลี่ย	4.41	0.53	มาก

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์พบว่าผู้ทรงคุณวุฒิให้ความคิดเห็นว่า ศูนย์การเรียนรู้มีประสิทธิภาพในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41

ตอนที่ 2 ผลการประเมินแผนการเรียนรู้โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินแผนการเรียนรู้โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

รายการ	n = 9		ระดับคุณภาพ
	\bar{X}	S.D.	
1. ด้านสาระ			
1.1 สาระสำคัญ	4.1	0.3	มาก
1.2 เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	4.2	0.6	มาก
1.3 มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	4	0.4	มาก
เฉลี่ย	4.1	0.1	มาก
2. จุดประสงค์การเรียนรู้			
2.1 ประเมินผลได้	3.9	0.7	ปานกลาง
2.2 ชัดเจนเข้าใจง่าย	4	0.4	มาก
2.3 เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	3.8	0.5	ปานกลาง
2.4 สามารถสอนให้บรรลุพฤติกรรม	4.2	0.6	มาก
เฉลี่ย	4	0.3	มาก

รายการ	n = 9		ระดับคุณภาพ
	\bar{X}	S.D.	
3. เนื้อหา			
3.1 ใจความถูกต้อง	4.1	0.5	มาก
3.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์	3.8	0.5	ปานกลาง
3.3 เวลาเรียนเหมาะสมกับเนื้อหา	4.2	0.4	มาก
3.4 มีความชัดเจน ไม่สับสนและน่าสนใจ	4.3	0.5	มาก
เฉลี่ย	4	0.1	มาก
4. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน			
4.1 เรียงลำดับกิจกรรมได้เหมาะสม	3.9	0.3	ปานกลาง
4.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	4.1	0.5	มาก
4.3 สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	3.8	0.4	ปานกลาง
4.4 เหมาะสมกับเวลาที่สอน	3.9	0.3	ปานกลาง
4.5 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม	4	0.4	มาก
เฉลี่ย	4	0.1	มาก
5. ด้านสื่อการเรียนการสอน			
5.1 สอดคล้องกับเนื้อหา	3.8	0.4	ปานกลาง
5.2 สนองจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	4	0.4	มาก
5.3 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้	4.2	0.6	มาก
5.4 ช่วยประหยัดเวลาในการสอน	3.9	0.3	ปานกลาง
เฉลี่ย	4	0.1	มาก

รายการ	n = 9		ระดับคุณภาพ
	\bar{X}	S.D.	
6. ด้านการประเมินผลการเรียนรู้			
6.1 สอดคล้องกับเนื้อหา	4.3	0.5	มาก
6.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	4	0.4	มาก
6.3 ใช้เครื่องมือวัดผลได้เหมาะสม	4.1	0.3	มาก
เฉลี่ย	4.1	0.1	มาก
เฉลี่ย 6 ด้าน	4.02	0.14	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนการเรียนรู้ ที่คณะผู้ศึกษาสร้างขึ้น ซึ่งเป็นแบบประเมินลักษณะประมาณค่า โดยจัดทำแบบประเมินให้ครอบคลุมสาระสำคัญในด้านต่าง ๆ ดังนี้ สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 ซึ่งอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนเรียนกับคะแนนหลังเรียน

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน

รายการ	n = 60	
	\bar{X}	S.D.
1. การผลิตปุ๋ยหมักดิน	5.30	0.83
2. การผลิตปุ๋ยหมักจากเศษอาหาร	4.60	0.56
3. การผลิตฮอร์โมนพืชจากผลไม้	4.70	0.56
4. การผลิตสารไล่แมลงจากสมุนไพร	4.50	0.68

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน

รายการ	n = 60	
	\bar{X}	S.D.
1. การผลิตปุ๋ยหมักดิน	8.30	0.53
2. การผลิตปุ๋ยหมักจากเศษอาหาร	8.20	0.71
3. การผลิตฮอร์โมนพืชจากผลไม้	8.10	0.71
4. การผลิตสารไล่แมลงจากสมุนไพร	8.40	0.53

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบหลังเรียนและก่อนเรียน จากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

รายการ	คะแนนก่อนเรียน		คะแนนหลังเรียน		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
เรื่องการผลิตปุ๋ยหมักดิน	5.30	0.83	8.30	0.53	10.062*
เรื่องการผลิตปุ๋ยหมักจากเศษอาหาร	4.60	0.56	8.20	0.71	9.699*
เรื่องการผลิตฮอร์โมนพืชจากผลไม้	4.70	0.56	8.10	0.71	11.129*
เรื่องสารไล่แมลงจากสมุนไพร	4.50	0.68	8.40	0.53	12.402*

*p<0.05

จากตารางที่ 5 จะเห็นได้ว่าผลการเปรียบเทียบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05